

О. В. ЩЕРБАНЮК,

*доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри правосуддя
Чернівецького національного університету імені Юрія
Федьковича*

ПОЗИТИВНИЙ ІМІДЖ СУДОВОЇ ВЛАДИ ЯК ОСНОВА ДОВІРИ ДО СУДУ

Конституційно-правова та судово-правова реформи, масова переоцінка цінностей, зменшення довіри населення до влади вимагає перегляду існуючих стереотипів на процес формування іміджу органів судової влади та суддів зокрема. Саме від іміджу даних інститутів залежить ефективність діяльності органів судової влади. Крім того, імідж судової влади та суддів, який приймається та запам'ятовується населенням, сприяє усуває протиріччя між представниками населення про цей інститут та його реальним станом.

Суд є публічним органом влади, тому характеризується масовою свідомістю. Імідж судової влади, як і будь-який іншої гілки влади, визначається переконаннями людей, що виникають на основі непорушних моральних і правових цінностей. Тому імідж можна визначити як концентроване вираження та прояв в судовій практиці ціннісних поглядів населення.

Проблема формування іміджу судової влади зумовлює постановку питання, як і з яких причин в демократичному суспільстві формується довіра до суду?

Питання формування іміджу судової влади вбудовані в проблему створення дієвої судової системи України та мають особливе значення для забезпечення права на справедливий суд. Це означає, що проблеми, які виникають повинні вирішуватися тільки в правовому полі сильною незалежною судовою владою, якій народ може довіряти. Тільки в цьому випадку судова влада стає механізмом демократичної правової держави.

У судової влади повинен бути авторитет, який допоміг би зміцнити престиж права і сприяти підвищенню громадянської правосвідомості, правової та політичної культури населення. Зробити це особливо важко в умовах правового та морального нігілізму.

Формування іміджу судової влади відбувалось впродовж еволюції судового права. І час ставить нові вимоги до позитивного іміджу населення до судової влади.

Сутнісні характеристики іміджу судової влади не вичерпуються його юридичним змістом. Імідж судової влади є її зовнішнім виразом, показником ділових і моральних якостей людей, її представляють.

Судова влада в усі часи приділяла увагу своєму іміджу. Від зневаги іміджем страждають можливі прогресивні зміни і реформи, які вона хотіла б здійснити. Недоліки іміджу неминуче породжують недовіру до суду а, отже, до їх реальних рішень.

Сприйняття судової влади людьми є суб'єктивним і залежить від того, в якому образі влада представлена в їх свідомості, з чим вона асоціюється, які почуття і емоції викликає. Від сформованого відношення до влади залежить її ефективність, стабільність, успішність і, в кінцевому рахунку, можливість влади досягнути поставлених цілей, імідж судової влади — це її дієвість.

Вона визначає суспільству мету і необхідні форми поведінки. Якщо дієвість починає слабшати, а сама влада не докладає необхідних зусиль для досягнення поставлених цілей, боїться використовувати всі наявні в її розпорядженні ресурси, вся система владних відносин перестає працювати, а імідж влади втрачається. Дії судової влади, підсумок того, до чого вона прагне, повинні бути зрозумілими і прийнятими людьми.

Позитивний імідж судової влади є її зовнішнім відображенням, показником ділових і моральних якостей людей її представляють.

Імідж суду є своєрідним ідеальним образом, який цілеспрямовано створюється через сприйняття його різноманітними соціальними групами. Тут необхідно враховувати особливості сприйняття різних соціальних груп, регіональну специфіку, національні традиції, сформований набір цінностей і норма поведінки.

Імідж суду формується в результаті спеціалізованих дій і залежить від стилю і змісту діяльності керівників, від характеру дій окремих суддів і працівників апарату суду, які є державними службовцями.

Істотним параметром судової влади є моральний авторитет. Відмова від моральних засад, втрата владою морального авторитету ведуть до відриву її від народу. Про стан судової влади можна судити за рівнем її легітимності, яка виражається у визнанні та підтримці її з боку громадян. Рівень легітимності як показник довіри до органів державної влади в суспільстві не повинен бути нижче гранично-критичного значення.

Сутнісні характеристики іміджу судової влади не вичерпуються його юридичним змістом. Імідж судової влади є її зовнішнім вираженням, показником ділових і моральних якостей людей, які її представляють. Імідж ж самого суду є своєрідним ідеальним образом, який стихійно створюється через сприйняття його різними соціальними групами на тлі певної політичної ситуації.

Слід звернути увагу на те, що вся діяльність по здійсненню правосуддя від з'ясування меж прав та обов'язків до реального виконання судового рішення повинна бути максимально передбачуваною. Правосуддя непристойно перетворюватися в фікцію, яка не залишає жодних надій

на відновлення порушеного права, тільки через те, що не може бути виконане рішення суду.

Тому для нівелювання кризових явищ, для формування позитивного іміджу судової влади потрібна державна воля, професійне розуміння суті проблем, знаходження способів протидії на певних вразливих напрямках.

Формування позитивного іміджу судової системи і підвищення її популярності у населення можливе в тому випадку, якщо діяльність судової системи буде не тільки зрозуміла людям, а й відповідатиме потребам всього суспільства та інтересам кожного громадянина.